

هنجار‌گریزی های سبک آذربایجانی

زهرا خلیل نیا^۱، دکتر اشرف زاده^۲

1-دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی

چکیده

شکلوفسکی، عضو انجمن مطالعات ادبی مسکو نظریه فرمالیسم یا صورت‌گرایی را در سال ۱۹۱۴ با انتشار کتابچه ای با عنوان « رستاخیز کلمات » مطرح کرد . او با بررسی ادبیات به عنوان یک مسألهٔ زبانی و توجه به فرم و شکل آشنایی زدایی (غریب سازی) را مطرح نمود و معتقد بود از روش هنجار‌گریزی و کاربرد صنایع ادبی و صور خیال می توان به مسألهٔ آشنازدایی دست یازید. «لیچ» زبان شناس انگلیسی هم انواع هنجار‌گریزی را در هشت سطح طبقه بندی می کند. هنجار‌گریزی یا فراهنجاری یکی از مهم ترین عوامل پیدایش سبک های نوین ادبی است که می توان با توجه به بسامد آن در آثار ادبی مورد توجه قرار گیرد. این جستار نتیجه پژوهشی است که با روش توصیفی - تحلیلی و هدف واکاوی انواع هنجار‌گریزی در اشعار شاعران سبک آذربایجانی با رویکرد خاقانی، انوری، عمیق بخارایی، ابوالفرج رونی به عوامل تغییر سبک خراسانی و شرایط ظهور سبک عراقی می پردازد. نتیجه انحراف از نرم سبک خراسانی توسط شاعران هنجار‌گیز قرن شش، ایجاد ویژگی های برجسته ای است که بعد ها منجر به ظهور سبک عراقی می گردد.

کلید واژه: هنجار‌گریزی، سبک، خاقانی، انوری، ابوالفرج رونی، عمیق بخارایی